

Dôvodová správa

B. Osobitná časť

K čl. I (Zákon Slovenskej národnej rady č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov)

K bodom 1 až 3

Navrhuje sa úprava súvisiaca so zvýhodnením podania návrhu elektronickými prostriedkami pri zachovaní 50 % zníženia sadzby poplatku so stanovením maximálneho zníženia výslednej sumy poplatku z pôvodných 70 eur na 50 eur. V nadväznosti na prijatie úpravy sadzieb poplatkov sa upravuje aj suma vrátenia preplatku, ak presahuje sumu 2,5 eura a súčasne sa stanovuje úprava sumy krátenia poplatku pri jeho vrátení zo zákonného dôvodu nastavením najnižšej sumy na úrovni 10 eur.

K bodu 4

Navrhuje sa prechodné ustanovenie na určenie nových sadzieb poplatkov pre všetky podania po účinnosti zákona, ako aj na všetky úkony a konania začaté a neskončené do účinnosti zákona. Tento mechanizmus je dôležitý pre centrálnu evidenciu poplatkov, ktorá po účinnosti zákona bude viesť „precenený“ číselník poplatkov s jednou sadou šablón na technických zariadeniach služby eKolok.

K bodom 5 až 45

Úpravy sadzieb poplatkov v samotnom sadzobníku súdnych poplatkov sa navrhujú pri poplatkoch, ktoré sú v sadzobníku ustanovené pevnou sumou. Pri sadzbách poplatkov určených percentom zo základu poplatku sa mení iba minimálna a/alebo maximálna suma výsledného poplatku. Zvolený mechanizmus úpravy sadzieb poplatkov sa odvíja od miery spotrebiteľskej inflácie od januára 2009, od kedy väčšina poplatkov bola menená iba prepočítaním konverzným kurzom pri prijatí meny EURO.

Spôsob legislatívnej úpravy vybraných sadzieb poplatkov bol zvolený z dôvodu jednoznačnosti a prehľadnosti úpravy jednotlivých položiek sadzobníka súdnych poplatkov a tiež z dôvodu jednoduchšieho zapracovania prijatých zmien do Zbierky zákonov.

K čl. II (Zákon Slovenskej národnej rady č. 310/1992 Zb. o stavebnom sporení v znení neskorších predpisov)

K bodu 1

Vypúšťa sa pojem domácnosť, ktorú tvoria manžel, manželka a ich deti, a to z dôvodu, že stavebný sporiteľ, ktorý je členom domácnosti – manžel alebo manželka, je oproti stavebnému sporiteľovi, ktorý nie je členom domácnosti, neprimerane zvýhodnený.

K bodu 2

Legislatívno – technická úprava súvisiaca s bodom 4.

K bodu 3

Vypúšťa sa nárok na 50 %-nú výšku poplatku za vedenie účtu stavebného sporenia počas obdobia 12 kalendárnych mesiacov odo dňa poskytnutia štátnej prémie stavebnou sporiteľňou pre stavebného sporiteľa - člena domácnosti.

K bodu 4

Rušia sa osobitné podmienky pre určenie hranice priemerného mesačného príjmu pre stavebných sporiteľov - členov domácnosti, ktorí pri uzatvorení zmluvy o stavebnom sporení písomne vyhlásili, že ich zmluvy o stavebnom sporení budú s nárokom na štátnu prémii. Zároveň sa ruší povinnosť stavebných sporiteľní upraviť vo všeobecných obchodných podmienkach ustanovenia zmlúv o stavebnom sporení a podmienok pri uzatváraní zmlúv o stavebnom sporení stavebnými sporiteľmi - členmi domácnosti.

K bodu 5

Ruší sa dvojnásobná výška percentuálneho podielu štátnej premie pre stavebného sporiteľa - člena domácnosti.

K bodu 6

Legislatívno – technická úprava súvisiaca s bodom 1.

K bodu 7

Legislatívno – technická úprava súvisiaca s bodom 3.

K bodu 8

Z dôvodu vypustenia všetkých vecných úprav v zákone o stavebnom sporení zavedených novelou č. 316/2023 Z. z. stráca prechodné ustanovenie § 131 viažuce sa k týmto úpravám svoje opodstatnenie.

K čl. III (Zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 241/1993 Z. z. o štátnych sviatkoch, dňoch pracovného pokoja a pamätných dňoch v znení neskorších predpisov)

Pre štátny sviatok 1. september - Deň Ústavy Slovenskej republiky sa navrhuje ustanoviť výnimka z pravidla, že štátne sviatky sú dňami pracovného pokoja. 1. september bude štátnym sviatkom, ale nebude dňom pracovného pokoja, ani sviatkom v zmysle príslušných ustanovení Zákonníka práce. Uvedená úprava sa navrhuje z dôvodu potreby zníženia celkového počtu dní pracovného pokoja, čo bude mať pozitívny vplyv na hospodárenie štátu a zamestnanosť.

K čl. IV (Zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 145/1995 Z. z. o správnych poplatkoch v znení neskorších predpisov)

K bodom 1 a 2

Navrhuje sa úprava súvisiaca so zvýhodnením podania návrhu elektronickými prostriedkami pri zachovaní 50 % zníženia sadzby poplatku so stanovením maximálneho zníženia výslednej sumy poplatku z pôvodných 70 eur na 50 eur. V nadväznosti na prijatie úpravy sadzieb poplatkov sa upravuje aj suma vrátenia preplatku, ak presahuje sumu 2,5 eura.

K bodu 3

Navrhuje sa prechodné ustanovenie na určenie nových sadzieb poplatkov pre všetky podania po účinnosti zákona ako aj na všetky úkony a konania začaté a neskončené do účinnosti zákona. Tento mechanizmus je dôležitý pre centrálnu evidenciu poplatkov, ktorá po účinnosti zákona bude viesť „precenený“ číselník poplatkov s jednou sadou šablón na technických zariadeniach služby eKolok.

K bodom 4 až 185

Úpravy sadzieb poplatkov v samotnom sadzobníku správnych poplatkov sa navrhujú pri poplatkoch, ktoré sú v sadzobníku ustanovené pevnou sumou s výnimkou tých, ktoré boli v posledných rokoch komplexne upravované v rámci novelizácie vecného právneho predpisu (napr. poplatky za registráciu liekov, zdravotníckych pomôcok a dietetických potravín, alebo poplatky za patenty, poplatky za veterinárnu správu a pod.). Pri sadzbách poplatkov určených percentom zo základu poplatku sa mení iba minimálna a/alebo maximálna suma výsledného poplatku. Zvolený mechanizmus úpravy sadzieb poplatkov sa odvíja od miery spotrebiteľskej inflácie od januára 2009, od kedy väčšina poplatkov bola menená iba prepočítaním konverzným kurzom pri prijatí meny EURO.

Spôsob legislatívnej úpravy vybraných sadzieb poplatkov bol zvolený z dôvodu jednoznačnosti a prehľadnosti úpravy jednotlivých položiek sadzobníka správnych poplatkov a tiež z dôvodu jednoduchšieho zapracovania prijatých zmien do Zbierky zákonov.

K čl. V (Zákon č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov)

K bodom 1, 2 5 a 6 [§ 66 ods. 6 písm. h) až j), § 131 ods. 2]

V súvislosti so znížením sadzby povinných príspevkov na starobné dôchodkové sporenie v čl. VII sa od 1. januára 2024 navrhuje zvýšenie sadzby poistného na starobné poistenie pre sporiteľov. Z uvedeného dôvodu sa súčasne navrhuje upraviť aj krátenie sumy dôchodku z I. piliera pre poistenca, ktorý je sporiteľ alebo bol sporiteľ za obdobie účasti na starobnom dôchodkovom sporení.

K bodom 3 a 4 [§ 66b ods. 6, § 116 ods. 3]

Navrhuje sa, aby sa rodičovský dôchodok vyplatil každý rok raz ročne v júni v jednej úhrnnej splátke. V prípade, ak nárok na rodičovský dôchodok vznikne prvý krát napríklad v auguste, vypláti sa rodičovský dôchodok za mesiace august až december v mesiaci, v ktorom sa prvý krát vypláti dôchodok od ktorého je odvodený nárok na výplatu rodičovského dôchodku. Z uvedeného dôvodu sa tiež navrhujú upraviť podmienky nároku na rodičovský dôchodok a nároku na jeho výplatu tak, aby sa podmienka poberania starobného dôchodku alebo invalidného dôchodku po dovŕšení dôchodkového veku považovala na tento účel od 1. júna príslušného kalendárneho roka do konca tohto roka za splnenú. V prípade, ak nárok na výplatu dôchodku, od ktorého je nárok na rodičovský dôchodok odvodený, zanikol pred 1. júnom, rodičovský dôchodok bude patriť iba za obdobie nároku na výplatu tohto dôchodku.

K čl. VI (Zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov)

K bodu 1 - § 2 písm. w) a § 15 písm. a) druhý bod a písm. b) prvý bod podbod 1a.

Z dôvodu právnej istoty daňovníkov a jednoznačného určenia hranice zdaniteľných príjmov pre uplatnenie 15 % sadzby dane sa zavádza pevná dobre zapamätateľná suma vo výške 60 000 eur. V tejto súvislosti sa vypúšťa aj poznámka pod čiarou k odkazu 2a.

K bodom 2, 5 a 10 - § 5 ods. 7 písm. q), § 9 ods. 1 písm. p) a § 52zzz ods. 2 a 3

Z dôvodu právnej istoty sa navrhuje vykonať legislatívno-technické zmeny prostredníctvom spresnenia textu a v tejto súvislosti sa ustanovuje prechodné ustanovenie.

K bodu 3 - § 9 ods. 1 písm. i)

Ide o vykonanie legislatívno-technickej úpravy v nadväznosti na novelizáciu zákona č. 309/2023 Z. z.

K bodu 4 - § 9 ods. 1 písm. k)

Navrhovanou úpravou sa ponecháva oslobodenie príjmov z predaja cenných papierov prijatých na obchodovanie na regulovanom trhu alebo obdobnom zahraničnom regulovanom trhu tak, ako je platné do 31. decembra 2023. Zároveň sa ustanovenie dopĺňa a legislatívne spresňuje v nadväznosti na zákon č. 309/2023 Z. z. o premenách obchodných spoločností a družstiev a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

K bodom 6 a 7 - § 12 ods. 3 písm. a) a § 13 ods. 1 písm. g)

Navrhovanou úpravou sa rozširuje okruh právnych foriem daňovníkov nezaložených alebo nezriadených na podnikanie, ktorí si môžu uplatniť oslobodenie príjmov z tzv. charitatívnej reklamy. Zároveň dochádza k zvýšeniu hornej hranice oslobodených príjmov plynúcich z charitatívnej reklamy, a to z 20 000 eur na 30 000 eur.

K bodu 8 - § 15 písm. a) piaty bod a § 43 ods. 1 písm. a)

Z dôvodu konsolidácie verejných financií sa navrhuje zvýšenie sadzby dane pre podiely na zisku vyplácané fyzickým osobám zo sadzby dane 7 % na 10 %.

K bodu 9 - § 46b

Do zákona o dani z príjmov sa dopĺňa inštitút minimálnej dane pre vymedzené právnické osoby. Minimálnu daň platí daňovník, ktorého daňová povinnosť vypočítaná v daňovom priznaní je nižšia ako ustanovená výška minimálnej dane pre daňovníka – právnickú osobu, t. j. tento daňovník platí minimálnu daň aj v prípade vykázania daňovej straty. Ustanovená sadzba minimálnej dane sa znižuje na polovicu, ak ide o daňovníka, ktorý zamestnáva pracovníkov so zdravotným postihnutím. Podmienkou však je, že priemerný evidenčný počet zamestnancov vo fyzických osobách so zdravotným poistením je najmenej 20 % z celkového priemerného evidenčného počtu zamestnancov vo fyzických osobách podľa vyhlášky ŠÚ SR č. 425/2023 Z. z. Na základe tejto vyhlášky je spôsob výpočtu uvedeného ukazovateľa ustanovený v štvrťročnom výkaze o práci „Práca 2-04“. Minimálna daň je splatná v rovnakej lehote ako daňová povinnosť, t. j. v lehote na podanie daňového priznania. Súčasne sa ustanovuje možnosť zápočtu zaplatenej minimálnej dane (resp. kladného rozdielu medzi minimálnou daňou a daňou vypočítanou v daňovom priznaní) v troch bezprostredne po sebe nasledujúcich zdaňovacích obdobiach, ale len vo výške, ktorá presahuje minimálnu daň. V prípade kratšieho zdaňovacieho obdobia (napr. pri prechode z kalendárneho roka na hospodársky rok a naopak alebo zdaňovacie obdobie do dňa vstupu do likvidácie alebo konkurzu) sa výška minimálnej dane znižuje úmerne podľa počtu mesiacov tohto zdaňovacieho obdobia. Rovnako zákon o dani z príjmov vymedzuje daňovníkov – právnické osoby, ktoré nepodliehajú povinnosti platiť minimálnu daň. Daňovník, ktorému zanikol nárok na započítanie zaplatenej minimálnej dane z dôvodu, že uplynula ustanovená 3-ročná doba, stráca nárok na jej vrátenie. Súčasne nárok na jej vrátenie zaniká aj daňovníkovi, ktorý sa zrušuje bez likvidácie, a to ku dňu zrušenia bez likvidácie a daňovníkovi vstupujúcemu do konkurzu alebo likvidácie ku dňu vstupu do tohto režimu. Zároveň sa spresňuje postup pri započítaní zaplatených preddavkov v prípade, ak má daňovník súčasne nárok na zápočet minimálnej dane. Možnosť poukázania podielu zaplatenej dane ostáva zachovaná aj v prípade povinnosti platenia minimálnej dane, a to z celej výšky zaplatenej minimálnej dane.

K bodu 10 - § 52zzz a § 52zzz

§ 52zzy - Prechodné ustanovenia účinné od 31. decembra 2023

Zvýšenie sadzby dane na podiely na zisku (dividendy) sa uplatní už pri podieloch na zisku vykázaných z hospodárskeho výsledku vyčísleného za zdaňovacie obdobie, ktoré začína najskôr 1. januára 2023. V prípade podielov na likvidačnom zostatku uvedené zvýšenie nastáva, ak vstúpi spoločnosť alebo družstvo do likvidácie najskôr 1. januára 2023, pričom však k výplате týchto podielov na likvidačnom zostatku došlo až po 31. decembri 2023. Obdobne sa postupuje aj pri vyrovnacích podieloch.

§ 52zzz – Prechodné ustanovenia účinné od 1. januára 2024

Odsek 1 – Zmena hranice pre uplatnenie 15 % sadzby dane sa použije prvýkrát v zdaňovacom období, ktoré začína najskôr 1. januára 2024, t. j. v prípade daňovníka so zdaňovacím obdobím hospodársky rok najskôr v zdaňovacom období, ktoré začína v priebehu kalendárneho roka 2024.

Odseky 4 až 6 - Minimálna daň pre právnické osoby bude prvýkrát splatná za zdaňovacie obdobie, ktoré sa začína najskôr 1. januára 2024, t. j. povinnosť jej zaplattenia sa nebude týkať zdaňovacieho obdobia, ktoré začalo v kalendárnom roku 2023. Okrem prípadov uvedených v § 46b ods. 7 nepodlieha povinnosti platenia minimálnej dane ani daňovník, ktorý sa v priebehu kalendárneho roka 2024 zrušuje s likvidáciou alebo na ktorého bol vyhlásený konkurz, a to aj napriek tomu, že jeho zdaňovacie obdobie, ktoré je ukončené dňom predchádzajúcim dňu jeho vstupu do likvidácie alebo dňu vyhlásenia konkurzu, sa začalo najskôr 1. januára 2024. Zároveň sa ustanovuje, že prechod z kalendárneho roka na hospodársky rok uskutočnený v kalendárnom roku 2024 nemá vplyv na povinnosť platenia minimálnej dane. Minimálna daň za zdaňovacie obdobie ukončené dňom predchádzajúcim dňu tejto zmeny sa uhradí spolu s minimálnou daňou za zdaňovacie obdobie, ktoré sa začína dňom zmeny, t. j. uhradí sa v roku 2025.

K čl. VII (Zákon č. 43/2004 Z. z. o starobnom dôchodkovom sporení a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov)

S účinnosťou od 1. januára 2024 sa navrhuje trvalé zníženie sadzby povinných príspevkov na starobné dôchodkové sporenie na 4 % z vymeriavacieho základu sporeteľa.

K čl. VIII (Zákon č. 106/2004 Z. z. o spotrebnej dani z tabakových výrobkov v znení neskorších predpisov)

K bodom 1 a 3

Navrhovanou úpravou sa upravuje sadzba dane z cigár a cigariet, sadzba dane z tabaku, špecifická časť kombinovanej sadzby dane z cigariet, minimálna sadzba dane z cigariet a sadzba dane z tabaku v bezdymovom tabakovom výrobku, a to s účinnosťou od 1. februára 2026.

K bodu 2

Legislatívno-technická úprava týkajúca sa zosúladenia legislatívy v oblasti spotrebných daní pri objednávaní a tlači kontrolných známok.

K bodu 4

V súvislosti s navrhovanými zmenami uvedenými v bodoch 1 a 2 sa upravujú prechodné ustanovenia. Súčasne sa navrhuje upraviť sadzbu dane z tabaku, špecifickú aj percentuálnu časť kombinovanej sadzby dane z cigariet, minimálnu sadzbu dane z cigariet a sadzbu dane z tabaku v bezdymovom tabakovom výrobku platnú v období od 1. februára 2024 do 31. januára 2026.

Zároveň sa stanovujú znaky pre príslušnú sadzbu dane a upravujú sa lehoty na predaj zdanených tabakových výrobkov pri zmene sadzby dane.

K čl. IX (Zákon č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov)

Znížená sadzba dane vo výške 10 % zo základu dane na poskytovanie reštauračných a stravovacích služieb tak, ako sú vymedzené v článku 6 vykonávacieho nariadenia Rady (EÚ) č. 282/2011 z 15. marca 2011, ktorým sa ustanovujú vykonávacie opatrenia smernice 2006/112/ES o spoločnom systéme dane z pridanej hodnoty, bola od 1. januára 2023 zavedená vzhľadom na vtedajšiu bezprecedentnú situáciu na trhu s energiami, ale aj na negatívnu situáciu v sektore spôsobenú pandemiou ochorenia COVID-19. Cieľom bolo pomôcť podnikateľom stabilizovať ceny týchto služieb, prípadne ceny v tomto sektore aj znížiť. Navrhuje sa však vylúčenie podávania alkoholických nápojov, v ktorých obsah alkoholu prevyšuje 0,5 % jeho objemu, z uplatňovania zníženej sadzby dane na reštauračné a stravovacie služby od 1. januára 2024. Odôvodnenosť tohto opatrenia vyplýva na jednej strane z potreby konsolidácie verejných financií. Na strane druhej, alkoholické nápoje negatívne vplyvajú na ľudské zdravie, rodinné vzťahy, prípadne iné sociálne oblasti, čo vyvoláva zvýšené náklady verejných financií na elimináciu týchto škodlivých následkov. Nie je preto žiaduce, aby podávanie alkoholických nápojov v rámci stravovacích a reštauračných služieb naďalej podliehalo zníženej sadzbe dane. Smernica Rady 2006/112/ES z 28. novembra 2006 o spoločnom systéme dane z pridanej hodnoty v platnom znení v prílohe č. III stanovuje, že znížená sadzba dane sa môže uplatniť na reštauračné a stravovacie služby s možnosťou vylúčiť dodávanie alkoholických nápojov. Aj väčšina členských štátov Európskej únie, ktoré uplatňujú zníženú sadzbu dane na predmetné služby, túto možnosť využila. Podávanie alkoholických nápojov v rámci poskytovania reštauračných a stravovacích služieb tak bude podliehať základnej sadzbe dane vo výške 20 % zo základu dane.

K čl. X (Zákon č. 580/2004 Z. z. o zdravotnom poistení a o zmene a doplnení zákona č. 95/2002 Z. z. o poisťovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov)

Navrhuje sa zvýšiť sadzba poisteného pre

- a) zamestnávateľa z 10% na 11%, ak zamestnávateľ zamestnáva osoby so zdravotným postihnutím, sadzba poistného sa upravuje z 5% na 5,5% z vymeriavacieho základu podľa § 13 ods. 1,
- b) samostatne zárobkovo činnú osobu z 14% na 15%, ak ide o samostatne zárobkovo činnú osobu so zdravotným postihnutím z 7% na 7,5% z vymeriavacieho základu,
- c) tzv. samoplatiteľa zo 14 % na 15 % z vymeriavacieho základu.

Pri realizácii akejkol'vek zásadnej zmeny v odvodovej povinnosti sa musia zmeny spočívajúce v zmene sadzby realizovať vždy k 1. januáru. Hlavným dôvodom je existencia ročného zúčtovania poistného, pri ktorom akákoľvek takáto zmena v priebehu kalendárneho roka do značnej miery výrazne skomplikuje realizáciu ročného zúčtovania poistného.

Uvedené zvýšenie sa navrhuje z dôvodu kritickej situácie s verejnými financiami, kedy príjmy nepostačujú na krytie výdavkov na zdravotnú starostlivosť. Vzhľadom na solidárny systém verejného zdravotného poistenia neexistujú iné možnosti dofinancovania systému.

Zvýšenie sadzby poistného zamestnávateľa, samostatne zárobkovo činnnej osoby a tzv. samoplatiteľa (osoba, ktorá nie je zamestnancom, nie je samostatne zárobkovo činná osoba

a nie je ani poistenec štátu) nezmení disponibilné zdroje zamestnanca a zníži disponibilné zdroje samostatne zárobkovo činnnej osoby a samoplatiteľa.

K čl. XI (Zákon č. 581/2004 Z. z. o zdravotných poisťovniach, dohľade nad zdravotnou starostlivosťou a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov)

V roku 2023 rástli výdavky na zdravotnú starostlivosť významne nad rámec očakávania vzhľadom na mimoriadne zvyšovanie platov ako aj dofinancovanie v roku 2023. V roku 2022 bol novelizovaný zákon č. 581/2004 Z. z. (zákonom č. 518/2022 Z. z.) a navrhnuté príspevky na činnosť Operačného strediska záchranej zdravotnej služby SR, Národného centra zdravotníckych informácií a Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou boli nastavené na očakávané príjmy verejného zdravotného poistenia o 1 mld. eur nižšie. Navrhuje sa zníženie výšky percentuálnej sadzby príspevkov na činnosť Operačných stredísk tiesňového volania záchranej zdravotnej služby, Národného centra zdravotníckych informácií a Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou, keďže príjmy sú výrazne vyššie, a v záujme šetrenia prostriedkov verejného zdravotného poistenia, je tento krok nevyhnutný.

K čl. XII (Zákon č. 532/2010 Z. z. o Rozhlase a televízii Slovenska a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov)

V súvislosti s potrebou ozdravenia verejných financií sa prijíma konsolidačné opatrenie, ktorým sa zabezpečuje príspevok pre RTVS vo výške najmenej 0,12% z HDP. Výška príspevku vychádza zo skutočných výdavkov predchádzajúcich období.

K čl. XIII (Zákon č. 235/2012 Z. z. o osobitnom odvode z podnikania v regulovaných odvetviach a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov)

K bodu 1 (§ 3)

Navrhuje sa rozšírenie rozsahu regulovaných osôb o ďalšie regulované subjekty, ktoré realizujú svoju činnosť na území SR v oblasti vykonávanej na základe povolenia vydaného alebo udeleného zo strany NBS podľa osobitných predpisov, resp. vydaného príslušným regulačným orgánom v inom členskom štáte EÚ a štáte, ktorý je zmluvnou stranou Dohody o EHS. Navrhovaná právna úprava zaťažuje hospodársky výsledok bánk a nie bankové pasíva, ako to bolo v prípade predchádzajúcich odvodov bánk. Nie je preto dôvodné predpokladať, že nastane situácia, v ktorej by banky z dôvodu úhrad osobitného odvodu dosahovali straty.

K bodom 2 a 5 (§ 6, § 15 ods. 7 až 10)

Zavádza sa vyššia sadzba pre banky, ktorá bude postupne vyklesávať do 31. 12. 2027. Po tomto dátume bude výška odvodu pre všetky regulované subjekty rovnaká. Z dôvodu nadštandardnej zvýšenej ziskovosti bankového sektora, ktorá bola spôsobená vývojom úrokových sadzieb, je možné konštatovať, že navrhované daňové zaťaženie neukladá nadmerné bremeno daňového zaťaženia a sleduje spravodlivú rovnováhu medzi verejným záujmom a individuálnymi záujmami dotknutých právnických osôb.

Osobitne vyššou sadzbou sú zdaňované banky. Práve banky boli identifikované ako účastníci trhu s vysokými ziskami, ktorí majú zdaniteľný potenciál oproti ostatným regulovaným sektorom. Zisky v oblasti bankového sektora je možné označiť ako nadmerné z dôvodu, že nie sú dôsledkom podnikateľskej aktivity bánk v sektore ich podnikania, ale sú dôsledkom vývoja na finančných trhoch, ktorý nebolo možné predpokladať a ktorý umožnil bankám získať v porovnaní s inými subjektami finančného trhu, ako aj v porovnaní s inými podnikateľskými subjektami výrazné výnosy. Táto anomália finančného trhu umožňuje štátu prijať opatrenia na

nastolenie rovnováhy tak, aby banky ako účastníci finančného trhu za takýchto okolností znášali zvýšené daňové zaťaženie, a tým sa v zmysle zásady daňovej solidarity podieľali na zlepšení stavu verejných financií. Z dôvodu aktuálneho vývoja na finančných trhoch je možné naďalej predpokladať zvýšenú ziskovosť bankového sektora.

Vývoj európskej ekonomiky, zvyšovanie úrokových sadzieb ECB a ďalšie opatrenia vytvorili podmienky pre zvýšenú ziskovosť bankového sektora, čo malo za následok prijímanie zvýšených daňových sadzieb nielen vo vzťahu k bankovému sektoru. Zvýšený zisk bánk podmienil prijímanie reštriktívnych daňových opatrení v iných krajinách ako Maďarsko, Česká republika, Španielsko, Litva, Taliansko, Švédsko a Veľká Británia, pričom Slovinsko zavedenie zvýšeného zdanenia bánk plánuje.

K bodom 3 až 5 (§ 12, § 15 ods. 12)

Navrhuje sa, aby uhradené odvody a uhradené nedoplatky zo zúčtovania odvodov boli príjmom štátneho rozpočtu. Legitímny cieľ predstavuje v danom prípade vyšší príjem do štátneho rozpočtu s cieľom konsolidovať verejné financie. Vyššie príjmy spolu s konsolidačnými opatreniami by mali zabezpečiť nižší deficit, čo by malo viesť k zlepšeniu stavu verejných financií.

K bodu 5 (§ 15 ods. 1 až 6 a 11)

Z dôvodu zaradenia nových subjektov medzi regulované osoby a nastavenia ich statusu regulovanej osoby, ako aj z toho vyplývajúcich povinností, sa navrhujú prechodné ustanovenia. Subjekty, ktoré sa stanú regulovanými osobami podľa zákona účinného po 31. decembri 2023, budú mať prvé odvodové obdobie január 2024.

Nová sadzba odvodu sa prvýkrát použije na odvodové obdobie, ktorým je január 2024 / patriace do účtovného obdobia, ktoré začína po 31. decembri 2023.

Zároveň sa navrhuje, aby sa doterajšie postupné vyklesávanie sadzby odvodu zastavilo.

K čl. XIV (Zákon č. 519/2022 Z. z. o solidárnom príspevku z činností v odvetviach ropy, zemného plynu, uhlia a rafinérií a o doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 124/2023 Z. z.)

Napriek postupnému doznievaniu energetickej krízy existuje pre vybrané firmy pôsobiace v dotknutých odvetviach priestor dosahovať nadmerné zisky. V minulosti nadmerné zisky plynuli hlavne z rozdielu medzi referenčnou ropou Brent a spracovanou ruskou ropou Urals, ktorá mala výrazne nižšiu cenu. Zatiaľ čo v minulosti bol rozdiel na úrovni 5 USD, v roku 2022 vystúpil na 35 USD za barel. Rozdiel medzi Uralsom a Brentom zostáva stále na vysokej úrovni 18 USD za barel, čo vytvára potenciál pre dodatočné nadzisky firiem aj v roku 2024.

K čl. XV (Zákon č. 309/2023 Z. z. o premenách obchodných spoločností a družstiev a o zmene a doplnení niektorých zákonov)

Uvedená úprava sa navrhuje z dôvodu legislatívno-technickej úpravy a spresnenia ustanovení zákona o dani z príjmov.

K čl. XVI (Zákon č. 315/2023 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony)

Uvedená úprava sa navrhuje z dôvodu konsolidácie príjmov verejnej správy.

K čl. XVII (Zákon č. 530/2011 Z. z. o spotrebnej dani z alkoholických nápojov v znení neskorších predpisov)

K bodu 1

Navrhuje sa zvýšiť základnú sadzbu dane z alkoholického nápoja, ktorým je lieh.

K bodu 2

Znížená sadzba dane bude aj po zvýšení predstavovať 50 % zo sadzby dane z alkoholického nápoja, ktorým je lieh.

K čl. XVIII (Účinnosť)

Navrhuje sa účinnosť návrhu zákona, pričom z dôvodu potreby konsolidácie verejných financií by väčšina opatrení mala nadobudnúť účinnosť ku koncu roka 2023, resp. 1. januára 2024.